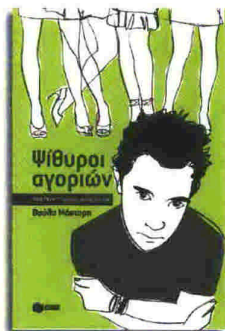

Ποιος π... κατουράει πιο μακριά, γαμώ την π.....

**Μαρίζα
 Ντεκάστρο**

Το βιβλίο της Βούλης Μάστορη *Ψίθυροι αγοριών* ανοίγει το τοίμητρό θέμα «ελευθεροστομία στη νεανική λογοτεχνία». Είναι σωστό να αναπαράγουμε σε εφηβικό λογοτεχνικό βιβλίο αυτή την ιδιαιτερότητα του νεανικού λεκτικού ιδιώματος; Τι εξυπηρετεί η χρήση του; Και τι βάρος παίρνει το κείμενο όταν το συμπεριλαμβάνει; Διαβάζοντας νεανικά βιβλία, έχουμε παρατηρήσει ότι συνήθως οι συγγραφείς, ακόμα κι όταν γράφουν τονίζοντας την προφορικότητα στο λόγο των νεαρών ηρώων τους, τους πλάθουν να μιλούν σε μια μέση καθημερινή γλώσσα, που δεν ταυτίζεται με τη γλώσσα που πραγματικά μεταχειρίζονται οι νέοι. Τους λογοκρίνουν, προτάσσοντας κάποια κρυμμένη άποψη περί της πολιτικά ορθής γλώσσας, ή θεωρούν ότι η δύναμη του κειμένου δεν βρίσκεται σε «ειδικές λέξεις»; Θα συζητήσουμε το θέμα αυτό εμπλέκοντας τα μυθιστορήματα των Ν. Χόρνμπυ και Τ. Αβέρωφ, οι οποίοι δεν ασχολούνται με τη νεανική λογοτεχνία, αν και τα συγκεκριμένα μυθιστορήματα μπορούν να διαβαστούν από νέ-

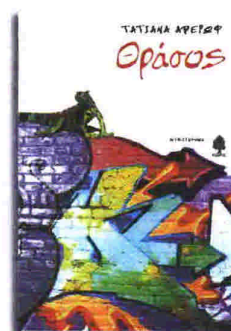
ους, μια και οι ήρωες έχουν ενδεχομένως την ίδια ηλικία με τους αναγνώστες τους. Ο 16άρης Σαμ του Χόρνμπυ με την πρώτη του σχέση καταλήγει πατέρα. Δυο παιδιά, γονείς οι γονείς τους, το σχολείο, όλα ανοιχτά και ο ήρωας να προσπαθεί να καταλήξει, να σχεδιάσει, να αναλάβει την καινούρια ζωή που μοιάζει εφιάλτης. Το ίδιο το θέμα του μυθιστορήματος είναι τόσο τοίμητρό που δεν υπάρχει ιδιαίτερη ανάγκη να επενδύσει ο συγγραφέας σε κάποιο ειδικό γλωσσικό ιδίωμα για να χτίσει την προσωπικότητα του ήρωά του, η οποία έτσι κι αλλιώς διαγράφεται καθαρά μέσα από το περιεχόμενό του. Στην ηλικία του Σαμ και ο Θρασύβουλος –*θράσος* της Αβέρωφ–, μυρικόζει τα καθημερινά του λυκειόπαιδου: βαρεμάρα, απειησία, ασυνεννοσία, σπαστικοί γονείς, πειστικοί καθηγητές, λίγο καμάκι στο ίντερνετ, η επαφή με το κορίτσι των ονείρων του γίνεται στα ελληνικά «φυσιολογικά» πηλασία, σε μια καφετέρια. Ο Παύλος της Μάστορη, στα 14, βρίσκεται στη φάση της μαθητείας περί τα ανδρικά με τη βοήθεια των φίλων και του μεγαλύ-

Βούλη Μάστορη
Ψίθυροι αγοριών
 Όσα ήνε τ' αγόρια μεταξύ τους
 Πατάκης, 2009, σ. 184, € 10,50

Νίκ Χόρνμπυ
Πίκρα...
 Μετάφραση: Χαρά Γιαννακοπούλου
 Πατάκης, 2009, σ. 331, € 14,50

Τατιάνα Αβέρωφ
Θράσος
 Κέδρος, 2008
 σ. 284, € 14

τερου αδελφού. Οι αγωνιώδεις μονόλογοι των νεαρών δείχνουν τη μεταβατική περίοδο προς την ανδρική τους ολοκλήρωση. Πόσο διαφορετικά όμως αντιμετωπίζονται από τους συγγραφείς τους; Το βιβλίο του Χόρνμπυ *Πίκρα...* είναι ένα χαρακτηριστικό σύγχρονο κοινωνικό μυθιστόρημα. Το μυθιστόρημα της Αβέρωφ *Θράσος* είναι η κατάθεση μιας κατάστασης, όπως την παρακολούθησε ζωντανά η συγγραφέας σε μια σχολική τάξη. Και οι δύο, λοιπόν, ξεδιπλώνουν την ιστορία τους με φυσικότητα. Η Μάστορη έχει εφηβικό κοινό και για να το πλησιάσει ποντάρει στη γλώσσα του. Στη γλώσσα επενδύει και η Αβέρωφ, καθώς επιχειρεί μια σε βάθος ενδοσκόπηση του ήρωα, στηριγμένη στις σύντομες, δεικτικές προτάσεις που χαρακτηρίζουν τον τρέχοντα νεανικό λόγο και οι οποίες, αποκτώντας λογοτεχνική υπόσταση, προσδίδουν χροιά μοντερνισμού στο μυθιστόρημα. Στο *Ψίθυροι...*, το κείμενο χτίζεται πάνω στην ελευθεροστομία, σε όσα πιπεράτα υποθέτει η συγγραφέας ότι ψιθυρίζουν μεταξύ τους τα αγόρια και σε χαρακτήρες, καταστάσεις και ιδέες για τη μετάβαση προς την ενηλικίωση τυποποιημένες και παλιοκαιρινές (η προστατευτική ελληνίδα μητέρα, ο πατέρας που αναλαμβάνει όταν θεωρεί ότι έφτασε η ώρα και για το μικρό, ο αδελφός που έχει ξεπεράσει τους σκοπέλιους, η αδελφή, μια πιο ανοιχτή μητρική μορφή, το μέτρο των ανδρικών μορίων, το φιλί με γλώσσα, τα αλληπάλληλα μπάνια ενόψει της συνάντησης με το αντικείμενο του πόθου, οι καπότες). Περιγραφές επιφανειακές, οι οποίες ακυρώνουν την ιδέα της επιθετικότητας μέσω της ακραίας βρώμικης γλώσσας των εφήβων, η οποία γίνεται ενδιαφέρουσα όταν χρησιμοποιείται ως όχημα για την αποκοπή από την παιδική ηλικία. Το ζητούμενο δεν είναι η «επισημοποίησή» της στη νεανική λογοτεχνία, σ' αντίθεση με την καλλιέργεια που είθισται να καλλιεργεί η λογοτεχνική γλώσσα. Τη διαφορά δεν την κάνουν οι λέξεις της «συγκεκριμένης γλώσσας», αλλά το εάν αυτή η γλώσσα έχει οργανικό ρόλο, υποστηρίζοντας το πληρό περιεχόμενο και ήρωες με αιχμηρούς χαρακτήρες. Ο λόγος των νεαρών λογοτεχνικών ηρώων μπορεί να είναι αξύς, σπαρακτικός, ανατρεπτικός, βρώμικος, και δεκτός όταν βγάζει τις αλήθειες τους.

Απόψεις γι' αυτό το θέμα στο blog <http://greekchildrenliterature.blogspot.com>, όπου καταθέτουν τη γνώμη τους γονείς, εκπαιδευτικοί και συγγραφείς. ■